

BOO FÖRSAMLINGS MILJÖDOKUMENT

Miljödiplomering Steg 2.2*

Slutversion med bilagor:
2024-10-01

*Om få gör mycket – händer lite.
Om många gör lite – händer mycket!*

* Miljödokumentet bygger på Svenska kyrkans mall för miljödiplomering, framtagen i Göteborgs stift 2005, använd i många av landets stift och församlingar.

Innehållsförteckning

1. Vision och policy	2
Vision	2
Miljöpolicy för hållbar utveckling	2
2. Nulägesbeskrivning.....	3
2.1 Pastoral verksamhet.....	3
2.2 Förvaltning och ekonomi.....	3
2.3 Byggnader.....	4
2.4 Kyrkogårdar och markanläggningar	4
2.5 Varor och tjänster.....	5
2.6 Transporter och kommunikation.....	6
2.7 Kemikalier och avfall.....	6
3. Mål och åtgärdsprogram	7
3.1 Pastoral verksamhet.....	7
3.2 Förvaltning och ekonomi.....	8
3.3 Byggnader.....	8
3.4 Kyrkogårdar och markanläggningar	9
3.5 Varor och tjänster.....	10
3.6 Transporter och kommunikation.....	11
3.7 Kemikalier och avfall.....	12
4. Organisation och verksamhetsstyrning.....	13
Resumé	13
Miljöteam och samordnare	13
Ansvars- och arbetsfördelning.....	13
Uppföljning	17
5. Kommunikation	17

1. Vision och policy

Vision

Boo församling vill bedriva ett trovärdigt miljöarbete. Vi vill vara rädda om naturen och dess skönhetsvärden. Utifrån bibelordet "Hela jorden är full av din härlighet" ser vi Gud som närvarande i hela vår värld. Därför vill vi verka för en bättre miljö och samtidigt för en rättvisare fördelning av jordens resurser, både lokalt och globalt.

Vi vill försoning, när vi har handlat fel. Vi vill förändring av vår livsstil för miljöns skull. Vi vill bygga på förtröstan, hopp och framtidstro. Vi vill dela kyrkans profetiska uppgift att dela brödet och att verka för ett rättvist och hållbart samhälle.

Visionen reviderades och fastställdes av kyrkorådet 2023-10-24

Miljöpolicy för hållbar utveckling

Miljö handlar inte bara om ekologi och ekonomi utan också om etik, livsstil, människosyn och solidaritet, både lokalt och globalt, både idag och för kommande generationer. Därför är vår inriktning följande:

- Att upprätthålla miljöarbetet samt hålla det levande med ständiga förbättringar.
- Att i linje med Svenska kyrkans Färdplan för klimatet eftersträva att nå klimatneutralitet 2030
- Att i all verksamhet och i alla beslut främja ett välfungerande kretslopp, mångfald samt en god hushållning med naturresurser och energi.
- Att genom lyhördhet, utbildning och kommunikation ta till vara och aktivt sprida goda miljöidéer.
- Att miljö-, etik- och rättvisefrågor vävs in i den dagliga verksamheten och att genom handling visa, att Svenska kyrkan i Boo församling är trovärdig i dessa frågor.
- Att genom samarbete med olika parter i samhället nå förbättringar på miljöområdet och verka för en hållbar utveckling, såväl lokalt som globalt.
- Att verka för en rättvis fördelning av naturens resurser, lokalt och globalt.
- Att följa den aktuella lagstiftning som församlingen berörs av.

Miljöpolicyen reviderades och fastställdes av kyrkorådet 2023-10-24

2. Nulägesbeskrivning

Nulägesbeskrivningarna i dokumentet utgår från den 24 augusti 2020 då revisionen för FAS 2 godkändes. Se även bilaga "Nulägesbeskrivning" som är gjord utifrån miljöhandboken. Utförd 2021, bearbetad under 2022.

2.1 Pastoral verksamhet

- Vi har temat "Skapelsen" på Midsommardagen varje år.
- Vårt miljöansvar kommer fram även andra söndagar i predikningar och böner.
- Vi anordnar några gånger per år gudstjänster där klimatfrågan lyfts på olika sätt
- Vi anordnar med jämna mellanrum föreläsningar med tema skapelse och miljö, både riktat mot personal och församlingsbor.
- Vi använder klimatkompenserat kaffe och miljömärkt te (rainforest alliance) till vårt kyrkkaffe.
- Vi använder ekologiskt nattvarvsbröd och nattvardsvin, samt biodynamisk druvjuice till våra mässor.
- Vi jobbar aktivt med miljö- och rättvisefrågor i barn-, ungdoms- och konfirmandarbetet, främst genom undervisning.
- Vi eftersträvar att boka lägergårdar med tydlig miljöinriktning, tex Gransnäs, Rävhamnen och Hållandsgården.
- TaGe-skåpet infördes i öppen förskola i Kyrkans hus i oktober 2016. Här kan föräldrar lämna och ta kläder och skor. Används sällan dock.
- Vi ger oftast föreläsare och uppdragstagare rättvisemärkta produkter vid avtackning fr.o.m. 1/1 2012.
- Vi ber i gudstjänstens förbön för miljö och internationell rättvisa.
- Vi anordnar secondhandförsäljning till förmån för församlingens diakonala arbete i vårt café.
- I alla våra tjänster, mötesplatser och verksamheter verkar vi för social hållbarhet. Vi värdesätter långvariga relationer
- Fr.o.m. 1/6 2019 var kaffe, te och bananer fairtradecertifierade i personalens fikarum.
- Vi stöttar och är en del av ACT Svenska kyrkan som arbetar med miljö och rättvisa. Förutom insamlingar via internationella gruppen och kollekt i kyrkan skänker församlingen 150 000 kr per år till ACT, samt 75 000 kr till EFS internationella arbete.
- Vi har försäljning av rättvisemärkta produkter i vår butik.
- Vi använder stearinljus utan palmolja, såvida det inte finns särskilda skäl till annat.

2.2 Förvaltning och ekonomi

- I budgetarbetet är det upp till varje budgetansvarig att budgetera för ekologiska alternativ.

- Vi arkiverar i arkivkartonger i stället för pärmar och plastmappar. KGF arkiverar i pärmar.
- Kyrkofullmäktige antog policy för medelsförvaltning 2016-11-23.

2.3 Byggnader

- Vi eftersträvar att energiförbrukningen i församlingens fastigheter skall minimeras.
- Vi värmer upp församlingens byggnader med bergvärme, och ett par mindre fastigheter med luftvärmepumpar.
- Vi har intermittent uppvärmning i de lokaler, som inte används dagligen, dvs Kummelnäs och Arbetsgården.
- Vi gör ventilationskontroller regelbundet och tilläggsisolerar, där det är tekniskt och antikvariskt möjligt.
- Vi återvinner värme ur ventilationsluften.
- Vi använder fasadbelysning, bara när det är befogat.
- Vi gör konsekvensbedömning, innan vi fattar beslut om ny- eller ombyggnad.
- Vi använder ”tunna klienter”, som drar mindre ström än stationära datorer fr.o.m. mars 2014.
- Fr.o.m. den 1/ 4 2014 infördes bergvärme utan komplettering av fossilbränsle i kyrkobyggnaden. Detta skedde i samband med att den nybyggda bisättnings- och ceremonilokalen fick bergvärme. Därigenom är vi helt fossilfria avseende uppvärmning.
- Vi fasar ut samtliga glödlampor i Kyrkan hus till lågenergilampor fr.o.m. 1/11 2014.
- Fr.o.m. 1/1 2016 fasas lysrör ut till LED-lampor i alla församlingens byggnader
- Nytt avtal skrevs med Koviks återvinningsanläggning januari 2020. Vid ombyggnationen av ungdomslokalerna strax därefter tillämpades det nya avtalet och sortering ägde rum.
- Trasiga ljuskällor och lysarmaturer ersatts med ledljus och ledarmaturer i församlingens fastigheter.

2.4 Kyrkogårdar och markanläggningar

- Vi vattnar med sjövattnen i både spridare och kranar.
- Vi arbetar alltid för att främja den biologiska mångfalden genom växtval, faunadepåer, slåtterängar, perenner m.m.
- KGF slåttar Rensättras ängsmark i samarbete med företaget Naturskog
- Vi släpper upp gräset till sommaräng på de platser där det är möjligt
- Vi lägger höstlöv under buskar eller på komposten.
- Vi rensar ogräs manuellt sedan år 2000 och använder hett vatten.
- Vi komposterar organiskt avfall sedan år 2000, och from år 2018 mer strukturerat.
- Vi använder egen kompostjord from år 2019
- Vi väljer sorter som kan växa fritt, när vi anlägger nya häckar sedan år 2000.
- Vi byter ut lågenergilampor till led enligt 5 årsplan sedan 2018 på kyrkogården och i KGF:s byggnader
- Vi använder Aspen miljöbensin till våra maskiner sedan år 2005.

- Vi har multiklippdäck: klippning + gödning (mulching) till våra båda Walker sedan 2020. Det klippta finfördelade gräset återförs till gräsytan som gödning
- En åkgräsklippare av märket Walker-klipp och gödning (gödning=mulching function) är införskaffad och i bruk sedan april 2017.
- Hjullastare Avant har införskaffats år 2019 med bl.a. sopaggregat med uppsamlare och vattentank. Används för att samla upp sandrester efter halkbekämpning under vintern. Dammar mindre genom att sandrester samlas upp i slutet system.
- Batteridrivna trimmer och lövblås införskaffad och i bruk sedan juni 2017. Sedan dess sker en pågående översyn av maskinparken i syfte att utöka antalet eldrivna verktyg
- Kyrkogårdsförvaltningen övergick till Ecopar A augusti 2018. Nu drivs alla dieselmaskiner av Ecopar A, som är ett ultrarent drivmedel.
- År 2019 anlades perenna rabatter som gynnar biologisk mångfald.
- År 2017 etablerades insektshotell.
- Kyrkogårdsförvaltningen har under 2019 planterat ett 10-tal olika perenna växter för kommande utvärdering, som fortsatt under 2020. Detta för att från 2022 kunna erbjuda perenner i skötselavtalen.
- Vi har vattenspel/fontän för insekter och fåglar
- Vi återbrukar maskiner och verktyg så långt det är möjligt, istället för att köpa nytt
- Vi återplanterar träd i parkmiljön enligt vår återplanteringsplan

2.5 Varor och tjänster

- Vi har förteckningar över de förbrukningsmateriel vi återkommande köper.
- Vi väljer miljöcertifierade företag, så långt som möjligt. KGF nämner Biltema som exempel
- Vi köper ekologiska livsmedel till 20-25 % (2016 – 23,67 %).
- Vi lägger upp matsedeln efter säsongens utbud.
- Vi serverar vegetarisk sopplunch tre av fyra veckor.
- Vi har ett samarbete med Willys som inleddes under hösten 2016. Församlingen tar hand om överblivna matvaror som används i verksamheten.
- Vi använder digital teknik i stor utsträckning och strävar efter att minska pappersmängden. Vilket bl.a. innebär att det används e-post för information till förtroendevalda och anställda.
- Vi använder färgpatroner och papper, som är miljömärkta, och stora mängder återvinns.
- Vi köper enbart miljömärkt papper, Svanen-märkt eller motsvarande.
- Vi använder dubbelsidig kopiering som standardinställning fr.o.m. den 1/1 2012.
- Fr.o.m. 1 maj 2019 används huvudsakligen läsplattor eller bärbara datorer istället för papper på samordningsgruppens möten.
- Vi söker att undvika att använda engångsartiklar. Om vi använder dessa är merparten antingen komposterbara eller återvinningsbara. Återstoden är miljömärkta.

2.6 Transporter och kommunikation

- Vi utför regelbunden service på våra maskiner och fordon för att öka livslängden och minska bränsleförbrukningen.
- Vi använder främst miljömärkta bilvårdsprodukter fr.o.m. den 1/1 2011.
- Eldrivna elfordon (typ golfbil) används sedan 2011.
- Två "tjänstecyklor" införskaffades till församlingen den 1/5 2012.
- Ungdom och konfirmander eftersträvar att alltid använda transporter/buss med tydlig miljöinriktning till läger sedan 2015.
- Kyrkorådet beslutade den 31/8 2017 om att införa en resepolicy där miljöhänsyn särskilt beaktas.
- Elbil införskaffades i november 2018 och används nu av vaktmästeriet. Förbrukningen av diesel/bensin på vaktmästeriets bil är nu noll.
- Ängsmarker sås under våren 2019. Andra befintliga ytor släpps upp till ängsmark om det är möjligt/lämpligt.

2.7 Kemikalier och avfall

- Vi sköter tvätten så miljöanpassat som möjligt.
- Vi använder miljömärkta diskmedel.
- Vi har rutiner för hur vårt farliga avfall tas om hand på ett säkert sätt tills det når kommunens mottagning av farligt avfall.
- KGF komposterar trädgårdsavfall.
- Vi erbjuder fungerande maskiner, som inte längre behövs hos oss, till andra.
- Vi återlämnar kontorsmaskiner och telefoner till leverantör eller återvinningscentral.
- Vi hanterar och förvarar våra kemikalier enligt de lagar och anvisningar som finns, medvetet sedan den 1/1 2010.
- Vi köper kemiska produkter från kända leverantörer och använder bioteknik (mikroorganismer) E och plast genomförd våren 2017.
- KGF sorterar all metall/plast/papper/tidningar/glad och matavfall sedan 2017
- Vi lämnar miljöfarligt avfall till återvinningsstationer.
- Vi gödslar med gräsklipp, så även i små mängder med Chrysan (ett organiskt gödselmedel som inte är krav-märkt) sedan 2022
- Kyrkogårdsförvaltningen sorterar ut komposterbart material från kransar fr.o.m. september 2018

3. Mål och åtgärdsprogram

De övergripande målen fastställdes av kyrkorådet 2017-02-09

Delmålen är fastställda av kyrkoherden 2022-01-25

Anställda och förtroendevalda har kännedom om övergripande mål och delmål

3.1 Pastoral verksamhet

Övergripande mål

Boo församling vill i sina verksamheter verka för en bra livsmiljö genom att, utifrån sin grundläggande uppgift, se till att villkoren för en hållbar utveckling uppmärksammas i gudstjänst, undervisning, diakoni och mission.

Nulägesbeskrivning: Se kap 2 samt bilaga X

Delmål

1. Sopplådor. Mål att minska matsvinn
2. Att i linje med färdplan för klimatet verka för värderingsförändringar gällande klimat och miljö för församlingens medarbetare men även församlingsbor i stort

Åtgärdsprogram:

1. Att tillverka sopplådor av den överblivna soppan i direkt anknytning till tisdagsoppan som sedan delas ut till besökare
2. Att under miljödiplomeringsperioden regelbundet informera och utbilda kring frågor gällande klimat och miljö

Ansvarig:

1. Annika husmor
2. Sophie

Tidsplan:

1. Att starta februari 2022
2. 2020-2024

Uppfyllt:

1. Startade i februari 2022 och pågår
2. Följande insatser som syftar till värderingsförändringar har skett under miljödiplomeringsperioden:
 - 17/11 2021 Elsa Levinsson, föreläste kring klimatet på ett stormöte
 - 20/3 2022 Filmvisning "Ett liv på vår planet" för församlingsbor
 - 19/3 2023 Pella Thiel föreläste efter högmässan utifrån skapelsetema
 - 22/3 2023 Biskopens bok "Gud såg att det var gott" delades ut till alla anställda och förtroendevalda medarbetare
 - 2/9 2023 Pilgrimswalk for the future

- 15/10 2023 Kyrkfikasamtal om ett hållbart liv
- 7/3 2024 Föredrag om Ekoteologi på prästkönvent av Sofie Söderin
- 10/3 2024 Filmvisning av "Avtryck" i samband med kyrkkaffet.
- 1/9 2024 Föreläsning efter högmässan kring ekoteologi med Fredrik Saltman
- 4/9 2024 Samtalskväll med volontärer med Sofie Söderin

3.2 Förvaltning och ekonomi

Övergripande mål:

Boo församlings strävan skall vara, att de medel man förvaltar placeras på ett sådant sätt, att man i allt tar hänsyn till etik och miljö, i enlighet med Svenska kyrkans riktlinjer.

Nulägesbeskrivning: Se kap 2 samt bilaga X

Delmål

1. Cirkulär ekonomi. Stötta projekt för cirkulär ekonomi samt informera om vikten av cirkulär ekonomi

Åtgärdsprogram:

1. Undersöka vilka projekt som finns. Beslut att stötta Stockholm stadsmission. Stöttar då förutom cirkulär ekonomi även social hållbarhet.

Ansvarig:

1. Henrik

Tidsplan:

1. Lägga in som kollektändamål under hösten 2023

Uppfyllt:

1. Antaget av kyrkorådet 2023-06-08, 2024-06-13

3.3 Byggnader

Övergripande mål:

Boo församling skall eftersträva miljöanpassade värme- och energisystem och en allt energisnålare drift och underhåll av församlingens fastigheter samt undvika miljöfarliga produkter.

Nulägesbeskrivning: Se kap 2 samt bilaga X

Delmål

1. Minska vattenförbrukning
2. Minska elförbrukning
3. Minska elförbrukning
4. Minska elförbrukning genom isolering

Åtgärdsprogram:

1. När det är dags att byta kranar, toaletter mm, byta till miljövänligare alternativ
2. Att införskaffa dekaler till elektriska värmefläktar att de bör undvikas användas.
3. Att ersätta elementen i "Kamelen" som har direktverkande el till oljebaserade element
4. Tilläggsisolera taken till sidokapel i kyrkan samt orgelläktare.

Ansvarig:

1. Peter & Håkan. Henrik påminner dem under hösten.
2. Henrik mailar Anders Parsmo. Vi trycker upp egna med "elmonster"
3. Lotta
4. Peter

Tidsplan:

1. Pågående. Kyrkogårdsförvaltningens toaletter byttes tex ut till snålspolande våren 2023
2. Hösten 2023
3. Hösten 2023
4. 2022-2023

Uppfyllt:

1. Pågående
2. November 2022
3. Hösten 2023
4. Mars 2023

3.4 Kyrkogårdar och markanläggningar

Övergripande mål:

Boo församling skall eftersträva biologisk mångfald på sina markanläggningar. Produkter som är miljöfarliga skall undvikas. Kyrkogårdsförvaltningen skall fortsätta att utveckla sitt framgångsrika miljöarbete.

Nulägesbeskrivning: Se kap 2 samt bilaga X

Delmål

1. Att minska energianvändningen samt avveckla ljusarmaturer med miljöfarliga ämnen (lysrör innehåller kvicksilver).
2. Perennprogram
3. Att undvika att batterier från tex gravljus slängs i sopor
4. Att minska utsläpp
5. Främja biologisk mångfald

Åtgärdsprogram:

1. Att ersätta alla trasiga lysarmaturer och ljuskällor med LED-lampor och LED-armaturer i församlingens alla fastigheter. Bedömningen har varit att det är mer miljövänligt att låta de gamla ljuskällorna "lysa klart" och därefter omedelbart ersättas med nya LED-baserade ljuskällor.
2. Erbjudna perenna växter på gravar
3. Sätta upp batteriholkar på kyrkogården
4. Att flisa större grenar och mindre träd, istället för att elda upp dessa. Flisen läggs på rabatten
5. Att sätta upp fågelholkar och fladdermusholkar kring kyrkogården

Ansvarig:

1. Håkan
2. Lotta/Eva
3. Lotta/Eva
4. Lotta
5. Lotta

Tidsplan:

1. Hela revisionsperioden
2. Erbjudna perennprogram från 2022 i skötselavtal
3. Våren 2023
4. Hösten 2022
5. Hösten 2021

Uppfyllt:

1. Under hela revisionsperioden 2020-2024 har trasiga ljuskällor och lysarmaturer ersatts med ledljus och ledarmaturer i församlingens fastigheter.
2. Klar och rullande
3. Hösten 2022
4. Hösten 2021
5. Klart

3.5 Varor och tjänster

Övergripande mål:

Boo församling skall sträva efter miljövänlig konsumtion och göra medvetna inköp till sina verksamheter samt i möjligaste mån samordna inköp av varor och tjänster för att minimera miljöpåverkan.

Nulägesbeskrivning: Se kap 2 samt bilaga X

Delmål

1. Uppmuntra återanvändning
2. Uppmuntra användning Ramavtal

3. Uppmuntra återanvändning

Åtgärdsprogram:

1. Att arrangera loppisdagar
2. Använda ramavtal i största möjliga utsträckning.
3. Backluckeloppis på parkeringen vid kyrkogårdsförvaltningen

Ansvarig:

1. Sophie
2. Sophie införskaffar kataloger till chefer. Henrik påminner på LG
3. Eva undersöker hur det går till

Tidsplan:

1. Start våren 2022
2. Att under våren 2023 informera särskilt chefer, men även all personal
3. Genomföra bakluckeloppis den 16/9 2023 kl 10-14. Förbokning via Eva Blom

Uppfyllt:

1. Första klädbyardagen genomfördes 19/2 2022.
2. 15/3 Info om ramavtal samt katalog till chefer. 22/3 Info om ramavtal till all personal
3. Genomfördes 16/9 2023. Nästa genomfördes 7/9 2024.

3.6 Transporter och kommunikation

Övergripande mål:

Boo församling skall väga in miljöaspekterna, när det gäller resor, transporter och kommunikation.

Nulägesbeskrivning: Se kap 2 samt bilaga X

Delmål

1. Att minska föroreningar
2. Uppdatera församlingens resepolicy

Åtgärdsprogram:

1. Att använda miljövänligare däck när vi byter. Antingen med högre klassificering (=mindre energiförbrukning) eller regummerade
2. Att skärpa formuleringarna i församlingens resepolicy i syfte att minska utsläpp

Ansvarig:

1. Lotta/Eva
2. Henrik

Tidsplan:

1. Löpande
2. Hösten 2024. Förslaget förhandlat i augusti. Planeras att klubbas av kyrkorådet 240905

Uppfyllt:

1. Pågår
2. Antogs av kyrkorådet den 5 sept 2024. Har bland annat inneburit att vi fått avveckla ett konfirmandalternativ där flygresor ingick.

3.7 Kemikalier och avfall**Övergripande mål:**

Boo församling skall minimera användningen av miljöfarliga produkter i sin verksamhet och drift.

Nulägesbeskrivning: Se kap 2 samt bilaga X

Delmål

1. Att minska plastanvändning i oasisprodukter
2. Reducera antalet kemikalier
3. Säkerställa god hantering av kemikalier

Åtgärdsprogram:

1. Att etablera kontakt med florist kring möjligheten för återanvändning av oasisprodukter.
2. Genomföra kontinuerliga inventeringar över tid för att minimera sortimentet.
3. Anlita företaget PreZero som ombesörjer deponi och återvinning. Ombudstjänst: De rapporterar till Naturvårdsverket och KGF om mängd/sort/år

Ansvarig:

1. Eva
2. Lotta
3. Lotta

Tidsplan:

1. Genomförande våren 2024
2. Startade våren 2023 - pågår
3. Beställa höst 2023

Uppfyllt:

1. En florist har upphört med plast-oasis och har istället övergått till fiber-oasis
2. Pågående
3. Prezero tjänst aktiverad 2023, kvartal 4.

4. Organisation och verksamhetsstyrning

Resumé

Miljödiplomeringsarbetet i Boo församling inleddes formellt den 22 okt 2009 då kyrkorådet beslutade att välja Svenska kyrkans miljödiplomeringsring. Drygt fem år senare, den 15 mars 2015 blev Boo församling miljödiplomerade för FAS 1.

Kyrkorådet beslutade därefter att arbetet med FAS 2 omedelbart skulle inledas. Detta resulterade i att församlingen tre år senare miljödiplomerades för FAS 2 den 20 maj 2018.

I det fortsatte miljöarbetet valde kyrkorådet att bibehålla FAS 2 i församlingen. Vision, policy och övergripande mål kvarstod. De tidigare åtgärderna skulle upprätthållas, samt fem nya områden skulle förbättras under en tvåårsperiod. Kyrkorådet beslutade även att handlingsplanen skulle innehålla fem, istället för sju verksamhetsområden. Detta speglar de fem förbättringar som skulle slutföras under upprätthållandet av miljöarbetet. Förbättringarna, som beskrevs i handlingsplanen, blev till slut tio. En extern revision av detta ägde rum den 18 maj och efter kompletteringar godkändes församlingen för Fas 2.1 på nytt den 24 augusti 2020.

I arbetet med Fas 2:2 är inriktningen ett hållbart tempo. En av reflektionerna från arbetet med Fas 2:1 var att arbetet upplevdes jäktat och till största delen koncentrerades på formalia när revisionsperioden var två år. Med anledning av detta är målet att genomföra arbetet under 4 år istället. Förutom ett mer hållbart tempo är målet att mer kraft skall kunna läggas på miljöförbättrande åtgärder än formalia.

Istället för en diplomering av miljödokumentet genomfördes en standardgranskning av miljödokumentet den 29 augusti 2024 av stiftets klimat- och hållbarhetsamordnare. Utgångspunkten för genomgången var kyrkans miljödiplomeringsssystem. Det blev sammanlagt 20 förbättringar som beskrevs i handlingsplanen under denna period. Dokumentet presenterades på kyrkorådet den 5 september 2024.

Miljöteam och samordnare

Miljöteamet består under fas 2.2 av kyrkoherden och tre miljösamordnare (diakon, kapellvaktmästare och kyrkogårdschef). Miljöteamet adjungerar in berörda personer till att arbeta med mål och åtgärdsprogram. Teamet kompletterades under våren 2024 av ytterligare en miljösamordnare (präst) som ersatte diakonen.

Ansvars- och arbetsfördelning

- Kyrkoherden har det övergripande ansvaret för församlingens verksamhet och leder därmed det fortsatta miljöarbetet.
- Kyrkorådet ansvarar för och beslutar om vision, miljöpolicy och övergripande mål.
- Miljöteamet ansvarar för att ta fram nya delmål och åtgärdsprogram. Idéer inhämtas från främst övrig personal och förtroendevalda.
- Kyrkorådet beslutar om den övergripande strukturen för miljödokumentet. Miljöteamet, under kyrkoherdens ledning, arbetar fram rutiner kring miljöarbetet.
- Miljöteamet ansvarar för den interna uppföljningen.

Tidsplan

2020

Aktivitet	Kommentar
2020	
18/5 Extern revision av FAS 2	
24/6 Kompletteringar inskickade	
24/8 Omrevisionen av FAS 2 godkänd	
10/9 Utbildningsdag via nätet	Utbildningsdag via nätet Sophie
15/10 Miljöteamet möts	Utvärdering av tidigare arbete Framåtblick
4/11	Fortbildning för miljösamordnare. Sophie, Lotta & Eva
3/12 Miljöteamet möts	Går igenom miljödokumentet översiktligt Uppdatering av nulägesbeskrivningen Översikt tidsplan. Översyn Policys

2021

28/1 Miljöteamet möts	Nulägesbeskrivning – revidering Policy – revideringsförslag Miljöaspektsregister – hur arbeta med?
18/3 Miljöteamet	Arbeta vidare med nulägesbeskrivning samt arbetsordning kring mål och åtgärdsprogram framöver
April	Arbetslagen arbetar med nulägesbeskrivningarna.
1/6 Miljöteamet	Sammanställning av nulägesbeskrivningar
2/9 Utbildning	Fortbildning för miljösamordnare. Sophie, Lotta & Eva
14/9 Miljöteamet	Genomgång nulägesbeskrivningar i syfte att finna mål till åtgärdsprogram. Handlingsprogram framåt
19/10 Miljöteamet	Fortsatt genomgång av nulägesbeskrivningar i syfte att finna mål till åtgärdsprogram.
17/11 Miljöutbildning	Elsa Levinson, Klimat- och hållbarhetssamordnare, från Stockholms stift föreläsa kring klimatet
21/12 Miljöteamet	Slutföra genomgången av nulägesbeskrivningar i syfte att finna mål till åtgärdsprogram.

2022

25/1 Miljöteamet	Arbete med handlingsplaner utifrån nuläge
3/3 Miljöteamet Peter & Håkan inbjudna	Arbete med handlingsplaner utifrån nuläge
20/3 Filmvisning för församlingsbor	Filmvisning av "Ett liv på vår planet"
12/4 Miljöteamet	Arbete med handlingsplaner – anpassning till diplomeringshandboken
9/6 Miljöteamet	Genomgång av internrevisionen/Uppföljning Arbete med handlingsplaner
23/8 Miljöteamet	Avstämning inför 31/8
31/8 Stormöte med all personal	Informera om internrevisionen
8/9 Kyrkoråd	Informera om internrevisionen
14/9 Elenor och Daniel på KGF på studiebesök i Sundbyberg	Studiebesök med info kring bland annat perenner på kyrkogården
15/9 Miljöteamet	Översikt av den fortsatta processen
13/12 Miljöteamet	Arbete med handlingsplaner
	Be kyrkorådet fastställa de nya målen? Revidera policy – eller strunta i?

2023

7/2 Miljöteamet	Inställt pga sjukdom
14/3 Miljöteamet	Arbete med handlingsplaner Aktuella lagar? Kolla upp digital tjänst?
19/3 Föreläsning med Skapelsetema	Pella Thiel föreläser efter högmässan
22/3 Stormöte	Biskopens bok delas ut till all personal
30/3 Kyrkoråd	Biskopens bok delas ut till alla i kyrkorådet
25/4 Miljöteamet	Arbete med handlingsplaner Kika framåt – vad återstår att göra
8/6 Miljöteamet	Arbete med handlingsplaner Planera in höstens möten
2/9 Pilgrimsvandring	Pilgrimswalk for the future
5/9 Miljöteamet	Att gå igenom Vision och Miljöpolicy Revidera bilaga 5 Genomgång av förteckning av lagar
16/9 Bakluckeloppis vid KGF	
15/10 Kyrkfikasamtal	Kyrkfikasamtal om ett hållbart liv "Vilka är de nya drömmarna?"
9/11 Miljöteamet	Fortsatt genomgång förteckningen av lagar. Sätta mötesdatum till våren Anropa extern revision eller inte?

2024

22/2 Miljöteamet	Sophie pausar Miljöteam Sofie välkomnas till Miljöteam Fråga: Miljödiplomering kontra Färdplan för klimatet?
10/3 Filmvisning	I samband med kyrkfikat efter högmässan visades filmen "Avtryck"
28/3 Miljöteamet	Fokus Resepolicy, Bakluckeloppis Miljödiplomering vs Färdplan, Skapelsetid
16/4 Kyrkogårdsförvaltningen	Förevisning av främst elektriska verktyg. Andra kyrkogårdsförvaltningar inbjudna. Samverkan med Nacka Värmdö Maskin
18/5 Kummelnäs	Dag för biologisk mångfald i Kummelnäs
23/5 Miljöteamet	Möte med Elsa Levinsson kring eventuell miljödiplomeringen, samt tankar kring arbetet framåt kring Färdplan
13/6 Miljöteamet	Genomgång av miljödokumentet inför standardgranskning av Elsa
29/8 Standardgranskning av miljödokument	Elsa Levinsson återkopplar till miljöteamet efter standardgranskning
1/9 – 10/4 Skapelsetid	1/9 Högmässa med fokus skapelse 7/9 Bakluckeloppis Aktiviteter i arbetslag
1/9 Högmässa med fokus skapelsetid	Föreläsare efteråt: Fredrik Seltman "Luther och hopp för planeten" Söndagsskola med fokus skapelse
4/9 Volontärträff	Sofie leder Volontärträff kring ekoteologi
5/9 Kyrkoråd	Återkoppling till kyrkoråd av miljödokument
7/9 Bakluckeloppis i skapelsetid	På stora parkering vid kyrkogårdsförvaltning. Pengar för bord till Naturskyddsföreningen
1/10 Miljöteamet	Slutreviderar dokument för steg 2.2 utifrån standardgranskning.

Uppföljning

Internrevisionen inleddes under 2021 och fortsatte under 2022. Revisionen bestod av flera delar:

- Hela miljödokumentets struktur reviderades så att den i högre utsträckning följde den som finns i diplomeringshandboken.
- En grundlig granskning gjordes att nulägesbeskrivningen under kap 2 var korrekt. Vi kontrollerade att vi faktiskt gjorde det vi påstod att vi gjorde.
- En helt ny nulägesbeskrivning genomfördes med personalen med stöd av de frågor som finns i diplomeringshandboken. Se bilaga 6. Denna nulägesbeskrivning gav i sin tur åtskilliga uppslag till arbetet med handlingsplaner.

I internrevisionen beaktade vi särskilt:

- Att mål och åtgärdsprogrammet fortgick enligt plan.
- Att vi var uppdaterade på aktuell miljölagstiftning
- Att utbildningsplanen är relevant och att vi håller oss till den
- Att våra miljörutiner följs

Under hösten återgav vi resultatet från interrevisionen till personalen på ett stormöte den 31/8 2022 och till kyrkorådet den 8 september 2022.

Kyrkorådet uppdaterade "Vision och Policy" 24 oktober 2023.

5. Kommunikation

All kommunikation och information om miljöarbetet ska ske enligt Boo församlings kommunikationsstrategi.

Miljökommunikation

I vår externa kommunikation av miljöarbetet ska vi använda kanaler som sociala medier, webb eller tryckta medier. Det är viktigt att vi i vår kommunikation målgruppsanpassar budskapet vi vill sända ut till mottagarna och den kanal som är tänkt att användas. I kommunikationen ska vi lyfta goda exempel av miljöarbetet, som ska hämtas från olika händelser eller från verksamheterna. Ett exempel är samarbetet som vår diakonala verksamhet har med den lokala matbutiken Willys.

I vår interna kommunikation ska vi informera medarbetare och förtroendevalda kontinuerligt om det pågående miljöarbetet. Den interna kommunikationen ska ske via mejl, möten eller via onsdagsbladet. Det är viktigt att medarbetare och förtroendevalda är väl informerade om miljöarbetet i församlingen. De är viktiga kommunikatörer för församlingen och de arbetar närmast församlingsbor och lokalsamhället. Det är också viktigt att medarbetare har en förståelse för den miljöpåverkan som vars och ens vardagliga arbete innebär och hur de kan verka för att minska den.